

DREPTURILE OMULUI ȘI PRINCIPIUL ECHITĂȚII ÎN SPRIJINUL GRUPURILOR VULNERABILE DIN PUNCT DE VEDERE MEDICAL ȘI SOCIAL PE TIMP DE PANDEMIE

Ludmila RUBANOVICI

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Catedra Filosofie și Bioetică, dr. în filos., lect. univ.
Chișinău, Republica Moldova

Daniela RUSNAC

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Catedra Filosofie și Bioetică, asist. univ.,
Chișinău, Republica Moldova

Autor corespondent: Rubanovici Ludmila, ludmila.rubanovici@usmf.md

HUMAN RIGHTS AND THE PRINCIPLE OF EQUITY IN SUPPORT OF MEDICALLY AND SOCIALLY VULNERABLE GROUPS DURING A PANDEMIC

Abstract: *The Universal Declaration of Human Rights is considered essential and relevant in shaping the actions to be taken by a state during a pandemic. The Declaration is valid both in the emergency situation in public health and for improving people's quality of life and livelihoods. The vulnerability of a person, special status groups or even an entire country becomes a bioethical concern, because they are permanently exposed to a risk: harm, exploitation, limited resources, limited autonomy, etc., and all these actions are reprehensible and morally wrong.*

Keywords: *Bioethics, human vulnerability, crisis, distributive equity, non-discrimination.*

Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată la 10 decembrie 1948 de către Adunarea Generală a ONU, este considerată esențială și relevantă întru modelarea acțiunilor ce trebuie să le întreprindă un stat pe timp de pandemie, atât în situația de urgență în sănătatea publică, cât și pentru ameliorarea și îmbunătățirea calității vieții și mijloacelor de trai ale oamenilor. Vulnerabilitatea unei persoane, unor grupuri cu statut special sau chiar a unei țări întregi devine o preocupare și bioetică deoarece acestea sunt supuse permanent unui risc: de vătămare, de exploatare, de resurse reduse, de capacitatea limitată a autonomiei, etc., iar toate aceste acțiuni sunt condamnabile și greșite din punct de vedere moral.

În situația pandemică actuală este și mai stringentă necesitatea identificării metodelor de analiză a faptului cum să se reconcilieze vulnerabilitatea umană universală cu analiza contextuală a tipurilor și surselor specifice de vulnerabilitate pe timp de criză, cum să se concilieze obligațiile de a proteja persoanele vulnerabile cu datoria de a respecta interdependența, libertatea de acțiune, de a înțelege și corela aceste provocări de mare dificultate cu alte concepte conexe.

Chișinău, Republic of Moldova, April 16, 2021

Drepturile omului și principiul echității sunt primordiale în sine, pun ființa umană în centrul atenției și reprezintă, în mod firesc, criteriile de respectare a unor principii printre care cel al demnității umane, asigurarea cu beneficii directe și indirecte maxime, precum și minimalizarea oricăror daune în rezultatul aplicării și dezvoltării științei, practicilor și tehnologiilor sanitare, șanse egale de a fi sănătos (echitate în sănătate – *sănătate pentru toți*), dreptul de a beneficia de îngrijirea sănătății în funcție de nevoi, aceeași calitate a îngrijirilor de sănătate, etc. Astfel dreptul la sănătate, indiferent de nivel și formă cuprinde niște elemente inseparabile, unitare: disponibilitate, accesibilitate (acces nediscriminatoriu, acces fizic, acces economic, acces la informație), acceptabilitate și calitate. Prin urmare, respectarea drepturilor omului și a principiului justiției/echității contribuie direct la obținerea unor rezultate favorabile în justificarea oricărei acțiuni ce ține de integritatea persoanei, neadmiterea discriminării și stigmatizării sociale, corectitudinea acțiunilor întreprinse pentru grupurile vulnerabile.

Criteriul echității distributive cere imparțialitate în recunoașterea unor drepturi fundamentale și devine util pentru definirea priorităților în distribuirea resurselor din domeniul medical, în raționalizarea intervențiilor medicale și la acțiuni de anvergură pentru viața fiecăruia în plan economic, social și politic pe timp de criză COVID-19 a grupurilor vulnerabile.

Astfel, serviciile de sănătate și asistență socială care sunt deosebit de relevante și valoroase pentru diferite grupuri vulnerabile nu ar trebui să se distribuie pe o bază discriminatorie, sau pe baza resurselor limitate în timpul pandemiei. Unele persoane sunt mult mai vulnerabile decât restul populației la situația pandemică COVID-19 în măsura în care aceasta prezintă un risc crescut de boală severă și de deces, fie la consecințele măsurilor de sănătate publică care au fost impuse pentru a controla răspândirea virusului, dar și la efectul distanțării fizice au determinat condiții de viață și mai dificile. Din aceste considerente este necesară flexibilitatea și capacitatea de a adapta serviciile la situația emergentă, asigurând astfel furnizarea continuă de sprijin medical și social, precum și utilizarea creativă a tehnologiilor online, implicarea comunității, fapt pentru a asigura o mai bună și eficientă comunicare, colaborare și coordonare cu acest contingent de persoane, etc.